

Запорізький національний університет

Кристалохімія.

Лекція 5.

Запоріжжя 2024.

Тема 1. Типи хімічного зв'язку в кристалах. Кристалічні структури. Структурна гомологія

- Поняття про кристалічну решітку.
- Трансляції.
- Неможливість існування в кристалах осей 5-го, 7-го і вищого порядку.
- Плоскі сітки решітки.
- Визначення форми петлі плоскої сітки.
- 14 решіток Браве.
- Трансляції і гвинтові осі – додаткові елементи симетрії контініума.
- Загальні відомості про 230 просторових груп Федорова.

Типи хімічного зв'язку в кристалах

1812 р Я. Берцеліус.

1897 р. Дж. Томсон

1911р. Е. Резерфорд

1913р. Н. Бор

1915р. Коссель

Гіпотеза про електричну полярність атомів

відкриття електрону

експеримент, гіпотеза наявності ядра.

Планетарна модель атома

теорія електростатичної валентності

Іонний зв'язок.

Енергія решітки U - енергія, яка виділяється при утворенні іонного кристалу з нескінченно розрідженого іонного газу (у ньому іони не взаємодіють один з одним).

Типи хімічного зв'язку в кристалах

Відмови від теорії Берцеліуса, бо нездатність пояснити утворення простих речовин.

XIX ст.

Виникнення теорії валентності, але механізм невідомий.

1916

Льюїс

електронна теорія валентності

1916

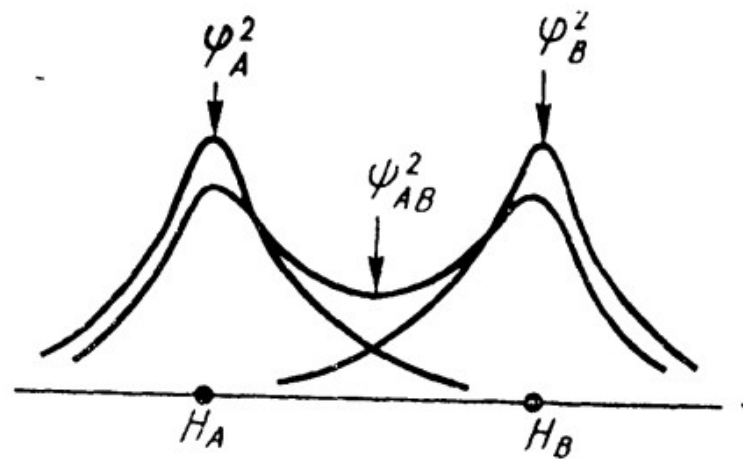
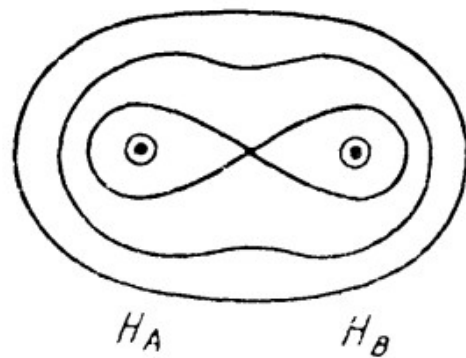
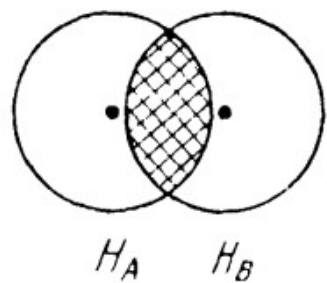
Ленгмюр

Ковалентни зв'язок - за рахунок спарювання електронів..

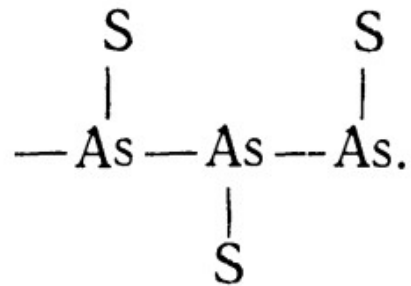
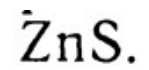
Фізичний зміст ковалентного зв'язку вдалось пояснити за допомогою квантової механіки.

Типи хімічного зв'язку в кристалах

Типи хімічного зв'язку в кристалах

Донорно-акцепторний зв'язок.

Типи хімічного зв'язку в кристалах

Проміжні види зв'язку. Ступінь іонності зв'язку.

$$\Delta = D_{AB} - \frac{1}{2} (D_{AA} + D_{BB}),$$

$$0,208\sqrt{\Delta} = \chi_A - \chi_B.$$

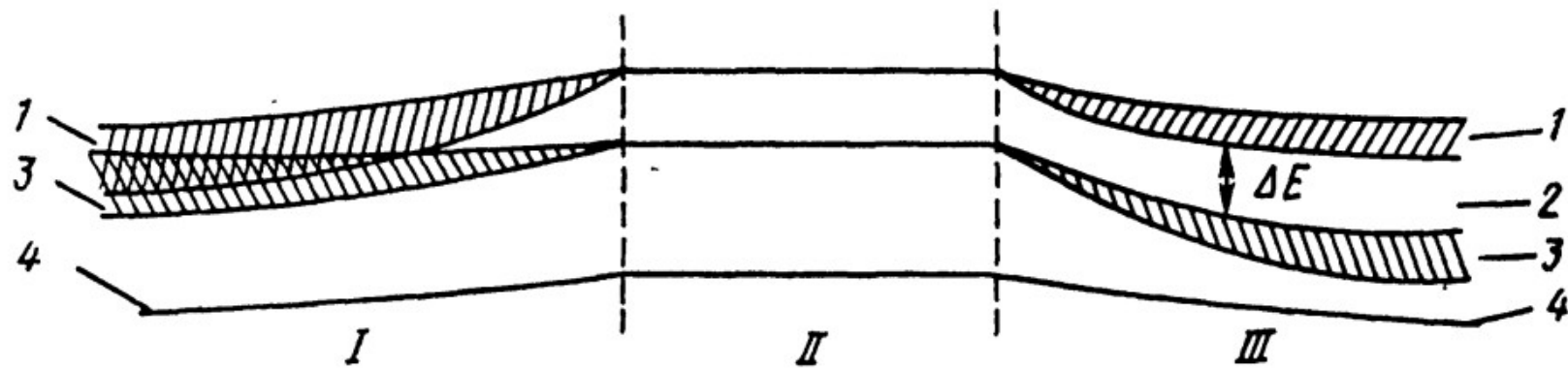
$$\chi_{\Pi} = \chi_M / 2,7.$$

$$E = \Delta H_f + \sum_m \Delta H_{ат.}$$

Элемент	ЭО	Элемент	ЭО	Элемент	ЭО	Элемент	ЭО
H	2,2	Cr VI	2,4	Tc V	1,9	Os III	2,0
Li	1,0	Mn II	1,4	Tc VII	2,3	Os IV	2,1
Be	1,6	Mn III	1,5	Ru III	2,0	Os VIII	2,4
B	2,0	Mn IV	2,1	Ru IV	2,1	Ir	2,1
C	2,6	Mn VII	2,5	Rh	2,1	Pt II	2,1
N	3,0	Fe II	1,8	Pd	2,1	Pt IV	2,2
O	3,1	Fe III	1,9	Ag	1,9	Pt VI	2,6
F	4,0	Co II	1,8	Cd	1,7	Au	2,3
Na	0,9	Ni II	1,8	In	1,8	Hg	2,0
Mg	1,2	Cu I	1,8	Sn II	1,8	Tl I	1,4
Al	1,6	Cu II	2,0	Sn IV	2,0	Tl III	1,9
Si	1,9	Zn	1,6	Sb III	1,9	Pb II	1,8
P	2,2	Ga	1,7	Sb V	2,2	Pb IV	2,1
S	2,6	Ge	2,0	Te	2,3	Bi III	2,0
Cl	3,2	As	2,1	I	2,6	Bi V	2,2
K	0,8	Se	2,5	Cs	0,7	Po	2,2
Ca	1,1	Br	3,0	Ba	0,9	At	2,3
Sc	1,3	Rb	0,8	TR	1,1	Fr	0,7
Ti II	1,4	Sr	1,0	Hf } La	1,2	Ra	0,9
Ti III	1,6	Y	1,2	Ta } Lu	1,4	Ac	1,1
V III	1,5	Zr II	1,3	W IV	1,5	U IV	1,4
V IV	1,7	Zr IV	1,5	W VI	1,6	U VI	1,9
V V	1,9	Nb	1,6	Re V	1,9		
Cr II	1,5	Mo IV	1,7	Re VII	2,1		
Cr III	1,6	Mo VI	2,3				

Типи хімічного зв'язку в кристалах

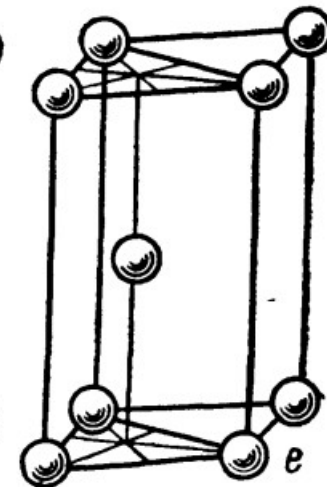
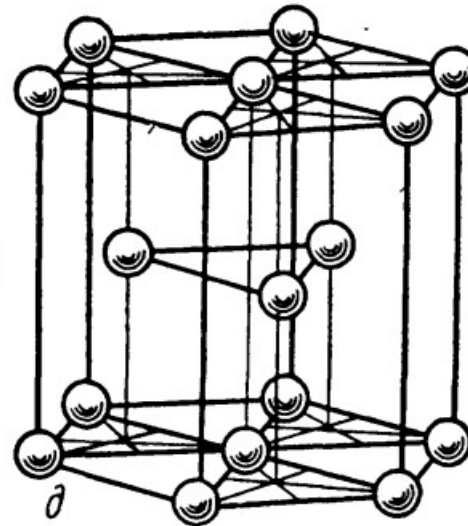
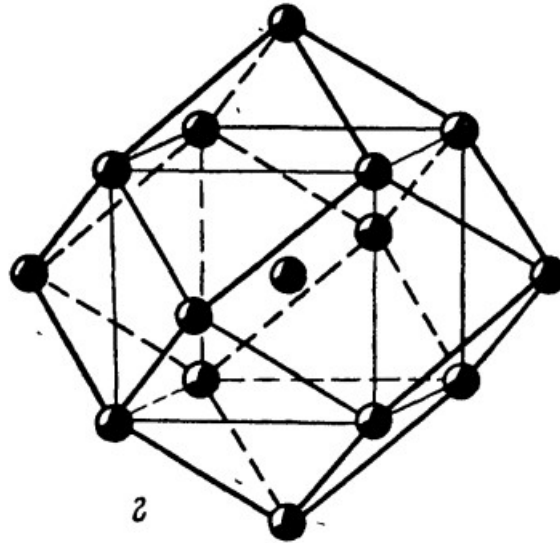
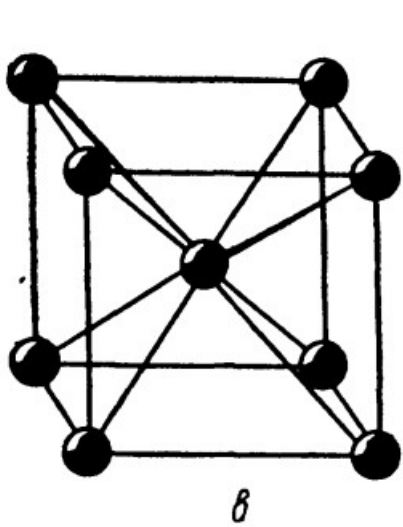
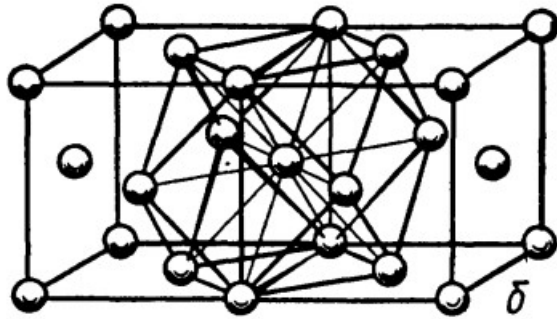
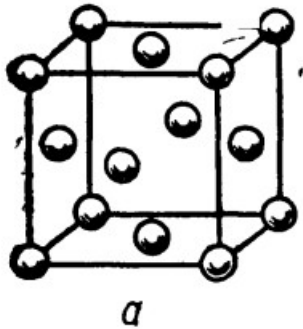
Металічний зв'язок.

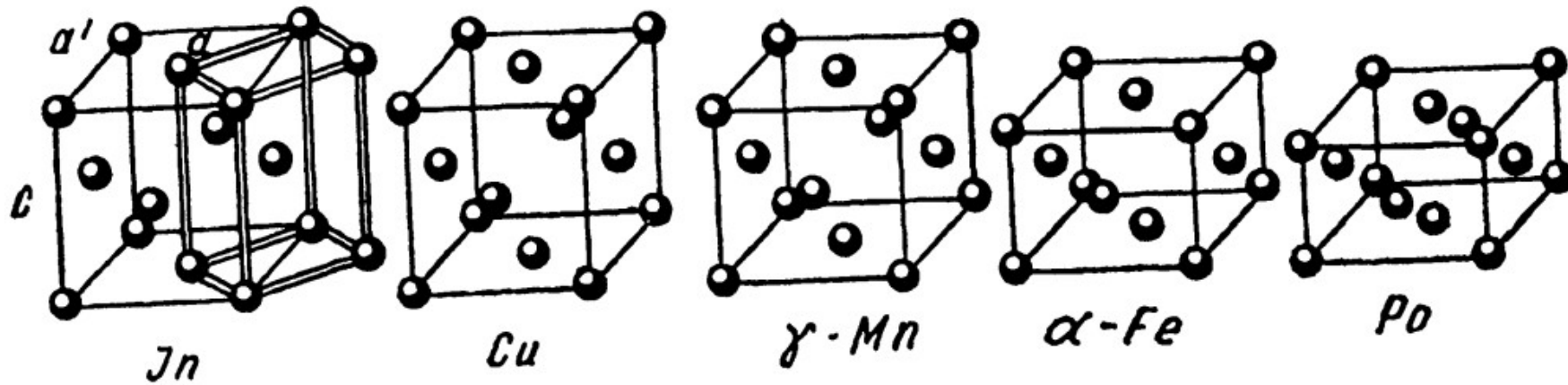
Типи хімічного зв'язку в кристалах

Металічний зв'язок.

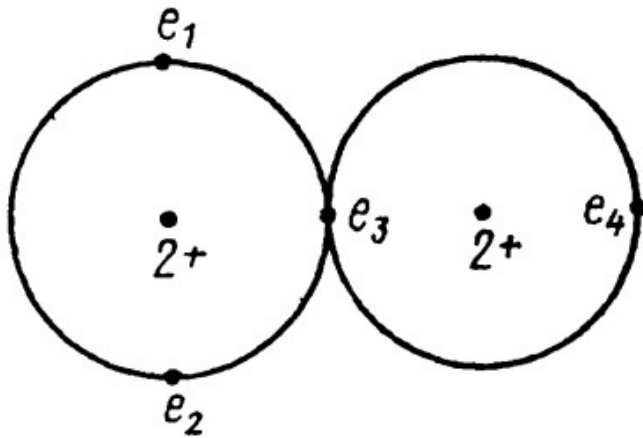
Типи хімічного зв'язку в кристалах

Металічний зв'язок.

Типи хімічного зв'язку в кристалах

Остаточний (Ван-дер-Ваальсов) зв'язок..

$1/R^2$, Електростатичні сили

$1/R^6$, Дисперсійна взаємодія

$1/R^{12}$, Сили відштовхування

$$U_d = - \sum_i \frac{av_i}{R_i^m} + \sum_i \frac{bv_i}{R_i^p},$$

$$U_d = - \frac{S_m a}{R^m} + \frac{S_p b}{R^p},$$

Типи хімічного зв'язку в кристалах

Водневий зв'язок..

